

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Pro domo — pro nihilo!

Očita se nam in šteje v zlo, da smo v našem listu priobčili generala Skobeljeva napitni govor in članek iz „Moskovskija Vedomosti“, zaradi katerega bila je zaplenjena dotična številka „Slov. Naroda“. Ta posredno in neposredno nam dohajajoča očitavanja dajejo nam povod k primernemu odgovoru.

Prezirajoč popolnem narodni rék, da „kri nij voda“, dovoljujemo si jako skromno opombo, da je Skobeljeva govor vzbudil toliko senzacijo, da so ga ponatisnili vsi dunajski listi brez izjeme, tedaj tudi dnevnik, v katerega dr. Jacques izpraznjuje svojih židovskih možganov arogantne izrodke.

In baš dr. Jacques je našemu listu očital ta govor pri debati v državnem zboru in sicer, kar je pomenljivo, v istem zmislu, kakor ga je komentirala „Cillier Zeitung“, dobro vedoč, da naj se predbaciva še taka bedastoča, vendar — semper aliquid haeret. In pogodil je pravo, kajti akoravno so razni govorniki, mej njimi tudi naš poslanec gosp. dr. Poklukar, nesramnega žida popolnem zavrnil in postavili na laž, še nekaternike nij minila kurja polt zbog te „parlamentarne dogodbe“.

Da pa grozovitost svoje grehôte pokažemo svetu v pravej luči, naj bode tu javno povedano, da je Skobeljeva govor od besede do besede prestavljen iz na Dunaji izhajajočega lista „Parlamentär“, da ruskega izvirnika niti videli nijsmo. — Isto velja o zaplenjenem članku iz Moskovskih Vedomosti, katerega smo tudi le v Avstriji izhajajočim ne konfiskovanim časnikom posneli ter celo nekatere stavke izpustili.

Ne bili bi nikdar mislili, da se bode perfidiji dr. Jacpuesa in njegovega informatorja Foreggerja, za katerim zopet tiče znani fakcijski krogi v Celji in Gradci, pripisovala najmanjša važnost, ker smo vedno bili tega prepokornega mnenja, da se sme i v belej Ljubljani ponatisniti, kar v Pragi, na Dunaji, v Brnu, v Pešti in Zagrebu uže vrabci na strehi pojó.

A človek se nikdar ne izuči in tudi mi smo dobili drugače prepričanje. Časniki, o katerih pozitivno vemo, da jih čita presvitli cesar sam, donasajo članke, katere mi „ad verbum“ poslovenjene hočemo poslati v javnost, pa zaplenjeni smo. Odloke izdane po c. kr. okrajnih sodnijah, tedaj za javnost namenjene, mi tiskati ne smemo, sicer nas konfiskujejo. Pisati ne smemo niti o gospodu vitezu Waserji niti o Vrhniškem okrajnem sodniku!

Listč, katerega ime niti več tiskati nečemo, slobodno vsak teden na nečuvni način napada našega občespoštovanega deželnega predsednika, nam pa se zapleni list, ker smo bili tako drzoviti in pisali proti nemškim glumačem, kateri so javno zasramovali narod slovenski odnosno najglavnejše društvo, čitalnico.

V taci razmerah je naš posel res težaven, razen mnogih tiskovnih in kazenskih §§., hoče se nam nastaviti še nekoliko lesičjih pasti, v katere pa se ne bomo ujeli, kajti, navezali ste na past sicer slanino, pa ta je žarka!

Ker se nij nadejati, da bi nam bila kdaj sreča toliko mila, da se upelje „Praeventiv-Censur“, nam je jedino to tolažilno, da imamo še dovolj gibčnosti, da bomo prebili tudi te težave in če drugače

ne pojde, pisali po navodu sarkastičnega našega Preširna:

„— : gosén'ce kaj na repo var'je,
Kak prideluje se krompir najbolj;
Kako odpravljajo se ovcam gárje.“

Slovenščina pred c. kr. okrajno sodnijo celjsko.

Odvetnik g. dr. Josip Srnec vložil je kot zastopnik Blaža Šporina slovenski pisano tožbo zoper Matevža Tekavca na zavezanje mejniške pogodbe zaradi jednega vola rudečkaste barve, izročitev jednega sivega vola, oziroma plačanje vrednosti po 83 gld. itd. C. kr. okrajna sodnija celjska je tožbo sprejela in z nemškim odlokom razpisala sumarično obravnavo na 20. januarja l. l. K tej obravnavi sta prišli obe stranki osobno in za toženca dr. Filipič, kot namestnik dr. Srneca in za toženega dr. Glantschnigg. Opomniti je tu, da od obeh strank nij nobena nemškega jezika zmožna, da sta oba kmeta iz Savinjske doline. Pri tej obravnavi je dr. Glantschnigg pisal zapisnik, v katerem protestuje zoper slovenščino pri sodniji in nadaljuje, da on in njegova stranka ne moreta ugovarjati na tožbo, ker je pisana v slovenskem jeziku, ki pa pri celjske sodniji nij sodnijski jezik. Dr. Filipič kot zastopnik toženca zahteva potem, da se toženi, ker, akoravno navzočen, neče ugovarjati, kontumacira. C. kr. okrajna sodnija celjska je reševaje ta zapisnik obsodila z rabsodbo od 31. januarja 1882 broj 974 toženca po zahtevi tožitelja „in contumacium“ iz sledečih razlogov:

„Glede na to, da je tožba v na spodnjem Štajerskem navadnem slovenskem jeziku pisana, glede na to, da se je tožba tožencu redno dostavila, glede

LISTEK.

NOV.

(Spisal I. Turgenjev, preložil M. Malovrh.)

Prva knjiga.

XV.

(Dalje.)

„Kako dobro je, da sem vam vse povedal,“ ščebetala so njegova ustna.

„Dobro . . . gotovo da!“ ponavljala je tudi ona na pol tiho. Nehoté govorila je v istem glasu ko on . . . „Čujte torej,“ nadaljevala je po kratkem molku, „čujte torej, da vam hočem pri vašem podjetju kolikor toliko pomagati, da sem pripravljena iti, kamor se mi ukaže; saj sem si vedno iz cele duše želela, kar si vi želite . . .“

Ona je utihnila. Samo še jedna beseda in ganečnost bi jo premogla . . . debele solze polnile so jej oči. Postala je najedenkrat krotka in vodljiva. Želja za delanjem, hrepenenje se žrtvovati, in sicer takoj — jo je navdajalo.

Pazljivi in hitri koraki so se na hodniku čuli.

Marijana se je dvignila ter svojo roko prijatelju odtegnila. Bila je vsa izpremenjena; v zaničljiv smeh ubrala so se jej ustna.

„Vem, da je zdaj nekdo slušal,“ rekla je tako glasno, da se je zunaj vsaka beseda razumeti morala, „in sicer je to gospa Sipjagino . . . ali za to ne maram mnogo!“

Stopanje se nij več slišalo.

„Govorite,“ rekla je Marijana Neždanovu, „in povejte, kaj mi je storiti? Kako vam morem pomagati . . . Govorite, govorite brzo. Kakšno zadačo imate zame?“

„Kakšno zadačo?“ odgovoril je Neždanov.

„Tega vam še ne vem povedati. — Od Markelova došlo mi je pismo.“

„Kdaj? Kdaj?“

„Denes na večer. Jutri se moram z njim k Solominu v tvornico peljati. Tudi Markelov je pošten človek — verujte mi! Prav prijatelj!“

„Takšen kot jaz?“ vprašala je Marijana ter Neždanovu na oči pogledala.

„Ne . . . takšen ne.“

„Kaj? . . .“ Ona obrnila se je od njega proč.

„Ah! Ko da bi vi ne vedeli, kaj ste mi postali in kaj za vas čutim . . .“

Neždanovljevo srce tolklo je hitreje in nehoté uprl je pogled v tla. Ta devotka, ki ga ljubi, njega, ki nijma, da bi kam svojo glavo položil, ki nanj vse svoje nade stavlja, ki je voljna z njim iti, kamor ja usoda zaneso, to prekrasno dekle, Marijana, bilo je

v tem hipu za njega vzor krasote in blagosti na sveti, ker ga je osrečila z dozdej nepoznano ljubeznijo sestre, žena ter hoče z njim srečo, dom, boj in svobodo deliti!

Vzdignil je zopet glavo in pogledal v nje lepe, vanj uprte oči.

„Jutri bodem potoval,“ povzel je mehkim glasom. „In brž ko se povrnem . . . vam . . . bodem povedal — besedica „vam“ mu nij hotela raz jezika, videla se mu je neprilica — „potem vam bodem poročil, kaj sem izvedel in kaj se je ukrenilo. A vse, kar se bode odslej zgodilo, vse kar mislim in čutim . . . vse bodeš . . . ti . . . najprej izvedela.“

„O, mili mi prijatelj!“ vzkliknila je Marijana veselo in ga prišla za roko, „tudi jaz tebi to isto obljubim!“

To „tebi,“ izgovorila je tako naravno, ko da nij nič družega, nego obično tikanje mej tovariši. „Smem li pismo čitati?“

„Evo ti ga!“

Marijana prečitala je brzo pismo ter z neko pobožnostjo oči povzdignila.

„In tebi tako znamenite stvari zaupajo?“

On se je smijal njenej začudenosti ter pismo zopet utaknil.

„Čudno!“ rekel je on, „oba sva spoznala, da

na to, da pravica Slovanov, vloge v svojem jeziku pri sodnijah vlagati, po postavi od 21. decembra 1867 broj 142 d. z. nij nikakršna dobrohotnost do Slovencev, tedaj nikakršna izjema, ampak je splošna, vsem državljanom ustavno zagotovljena pravica, glede na to, da se imajo starejše postave in naredbe vedno z ozirom na dotične poznejše postave in naredbe tolmačiti, glede na to, da je jednakopravnost vseh v deželi navadnih jezikov pravilo, vsled česar se naredbe, katere splošne pravice državljanov natančneje določujejo v dvomljivih slučajih na korist in v prid enakopravnosti tolmačiti imajo, glede na to, da §. 13 o. s. r. le o v deželi navadnem jeziku natančneje določuje, o v deželi navadnem sodnijskem jeziku pa kar čisto nič ne omenja, glede na to, da morajo sodnje vloge pisane v slovenskem jeziku v deželnih delih, kjer bivajo Slovenci, vsled ukaza pravosodnega ministerstva od 21. marca 1862 broj 697 vzprejemati, glede na to, da se ta v posebnem, za se obstoječem oddelku navedenega ukaza pravosodnega ministerstva nahajajoča naredba popolnoma splošno glasi, glede na to, da tedaj tisti, ki imajo pravico slovenske vloge vlagati, niso jedino le stranke, katere so zmožne samo slovenskega jezika, temveč so vse stranke in njihovi zastopniki, glede na to, da sta k obravnavi 20. februarja 1882 došla toženec in tudi njegov zastopnik in sta pri tej priliki izjavila, da za tega voljo ne moreta na tožbo ugovarjati, ker tožba nij pisana v obsegu celjske okrajne sodnije navadnem jeziku, in glede na to, da je tožnik pri obravnavi zahteval kontumaciranje, je vložil pisma in zahteval razsodbo — je c. kr. okrajna sodnija celjska prepričana, da je v tem slučaju zahtevanje tožnikovo za kontumaciranje popolnoma pravilno.“

Radovedni smo zdaj, kaj bo storila v tem slučaju graška nadsodnija, kajti dr. Glantschnigg je vložil zoper to razsodbo že apelacijo.

V Ljubljani 18. februarja.

—r.— Splošna debata o budgetu je torej končana. Zanimljiva nij bila premnogo, ker vse te fraze, s katerimi so levičarji sedanjo vladu polivali, čuli smo že lansko in tudi predlansko leto. Samo da so bili ti napadi še nekoliko surovejši od prejšnjih let, ko si je levica še vedno napravljala upe, da bode dvor vsak hip odpustil grofa Taaffeja ter poklical pl. Plenerja, da sestavi novo ministerstvo, v katerem bi sedanji zastopnik kupčijske zbornice v Hebu zavzemal prezidij in pa finančno ministerstvo. Ali sedaj, ko je znana carova beseda o fakijski opoziciji vse upe levičarjem potrla, sedaj obnašajo se ti gospodje kot besni in nij ga na svetu parlamenta, v katerem bi divje strasti s tako silovito

nespodobnostjo razsajale, kakor je ravno naša državna zbornica in razsajajoča njena levica!

Mi Slovenci smo lahko zadovoljni z letošnjo budgetno debato, mej katero sprožil je poslanec Tonkli svojo prekoristno interpelacijo, in sicer zadovoljni zategadelj, ker se je v njej o nas in naših razmerah toliko govorilo, kakor nikdar ne prejšnja leta. To pa nam služi v dokaz, da se desnica peča tudi z našimi prepravičnimi zahtevami, in upati smemo, da se tudi visoka vlada tem prepravičnim zahtevam izogibati več ne bode smela, kakor se je to žalibog do sedaj skoro vedno godilo. Na drugej strani pa je bila budgetna debata interesantna tudi zategadelj, ker je jasno pokazala, da se grof Taaffe s svojo vlado tako trdnega čuti, kakor še nikdar poprej ne. V debati oglasili so se trije ministri: grof Taaffe, pl. Dunajevski in dr. Pražak. Grof Taaffe in finančni minister govorila sta ostro in odbijala napade levičarjev z nekako slabo prikrito ironijo, tako, da je sedaj prt mej levičarji in to vlado prerezan za večno.

Ali toliko se sme naglašati, da se na tak način, kakor je vlada v budgetnej debati odgovarjala opoziciji, govori le z nasprotnikom, katerega se čisto nič ne bojimo, katerega zavoljo njegove onemogle revščine — zaničujemo!

Vlada odgovarjala je opoziciji s tako energijo, da se sme po vsej pravici sklepati, da se jej ta opozicija ne dozdeva nevarna, in da upa navzlic tej strastno-fakijski opoziciji še mnogo let na krmilu ostati! In ker mora o trdnosti svojega vladnega stališča grof Taaffe naravno najbolje poučen biti, potem smemo iz obnašanja vlade mej budgetno debato soditi, da stoji grof Taaffe neomahljivo na visokem svojem mestu, kar je za nas Slovence vsakako zelo tolažilno.

O Slovencih govorilo se torej mnogo! Da, še celo pl. Plener nas je v svojem govoru omenjal! Priznati se mora, da ga zbornica poslancev ne šteje mej svojimi udi bolj samovestnega člana, kakor je ta zastopnik kupčijske zbornice v Hebu. Mož čutil se je uže v zibeli finančnega ministra, in ustvaril si je sedaj lastni organ „Wiener Allg. Ztg.“, katera vsak dan napravlja reklamo za njegove finančne talente. Uže prvi dan, ko se je splošna debata pričela, pravil je gospod Plener v svojem organu vsemu svetu, „da prvi dan debate gospod Plener še nij govoril.“ In ko je končal se drugi dan, bralo se je zopet v listu, da gospod Plener še vedno nij govoril! A samovestno se je pristavilo, da bode gospod Plener jutri govoril, in da bode „z njegovim govorom budgetna debata dosegla svojo kulminacijo“. To vse se je bralo v listu, o katerem vsak človek ve, da mora pisati, kakor gospod Plener

hoče! Pač mora imeti človek trdne živce, da lahko prenaša tako hvalisanje plačanih svojih kreatur! No gospod Plener je v istini govoril, govoril tudi o nas Slovencih, o katerih pa je strašno revno informiran, tako da smemo po vsej pravici meniti, da ga je informiral — baron Taufferer. Gospod Plener v resnici misli, da pri nas vsak kmet Göttheja in Schillerja bere, in da „die arme slovenische Jugend“ perfektne nemški govori, kadar zapusti klopi ljudske šole. A mi slovenski narodnjaki smo tako preslepljeni, da proganjamo nemščino iz ljudske šole, in da uničujemo kulturo, izvirajočo iz nemške govorice naših Rovtarjev ali Žirovcev! Ali tedaj, pravi gospod Plener, bode te uže videli, kako zločinsko ste postopali, tedaj, ko vaši kmetje ne bodo več umeli nemškega govora, in ko bode zategadelj egipčanske nadloge na vseh straneh v deželo silile.

Naj bode gospod Plener, kar hoče, mi Slovenci ga ne moremo resno jemati! In če je ta korifeja v financah tako poučena, tedaj naj nas ljubi Bog obvaruje pred tistim trenutkom, v katerem bi se izročil finančnega ministra portfeli sedanjemu poslancu iz nemško-českega Heba!

Iz državnega zbora.

(Generalna debata o budgetu.)

Z Dunaja 16. febr. [Izv. dop.]

Prva dva dueva budgetne debate bila sta le malo zanimljiva. Govorniki od leve so si sicer veliko prizadeli, napraviti kakov efekt. A najhujši levičarski napadi nijmajo nobenega učinka ni na poslance ni na galerijo. Govorniki od leve imajo zlo navado, da v budgetnej generalnej debati govore o vsem, samo o budgetu ne; mislijo si namreč: temveč trušča, temveč se sliši — na zunaj. Za stvar samo pa se levica malo briga. Zato prihaja, da celo ustavovorni listi izražajo bojazen o svojej stranki, ter hoté ali nehoté morajo priznati, da govorniki desnice govoré temeljito, zmerno in dostojno.

Prvi govornik desnice bil je, kakor sem uže poročal, dr. Matuš. Na napade Carnerijeve odgovoril je v drugem delu svojega govora: „Die Slaven haben aufgehört Bedientenvölker zu sein!“

Čeh Schindler imel je prvi svoj govor v državnem zboru. Priznavali so mu temeljitost, ker je svojo stvarne trditve podprl s celo vrsto neovrgljivih dat.

Levičar dr. Klier zabredel je v pouliške škandale na Českem, ter prav marljivo naučil se tepeže malih in velikih dečkov. Za zgodovino otroških in pouliških tepeškanj bode ta poslanec lahko postal avtoriteta. De gustibus etc.

Dalje v prilogi.

se ljubiva — nij-li tako: midva se ljubiva? — a vender še nijsva nobene besede o ljubezni izpregovorila.“

„Čemu tudi?“ šepetala je Marijana, potem se ga pa najedenkrat oklenila in svojo glavo na njegove prsi dela . . . a poljubila se nijsta; to bi se jima nedostojno ozbilnosti njunega položaja videlo — vsaj čutila sta oba tako; za slovo segla sta si srčno v roko.

Marijana vrnila se je še jedenkrat v prazno sobo, da odnese lučnico, ki jo je na okni pozabila, in zdaj stoprav oglasila se je v njenem srci dvojba in nesigurnost. Brzo ugasnila je luč in po temnem hodniku tiho v svojo sobo hitela, kjer se je slekla in vlegla v temini, katera je prijala njenemu dušnemu razpoloženju.

(Dalje prih.)

Potovanje križem domovine.

(Popisuje Prostoplav Kretanov.)

III.

Na obrežji Savinje.

Hoteč si ogledati Celje in njega okolico nekoliko bolje — objektivno, prespal sem tisto noč rodoljubno svojo jezo in drugo jutro se napotim na izprehod, ne da bi se oziral po napisih, s katerimi

celjski nemčurji izpovedujejo svoj „furor teutonius“ . . .

Šel sem torej okrog in križem Celja, ter prehodil vse mesto od kolodvora gori do travnika, kjer se štajerski „krompirjevci“ ob sladkozvočni godbi — telečje kože plesati uče; in od stopnjic, po katerih bradati kapucini hodijo v pregrešni svet, tja na severno razkrižje, ob katerem se na desno in levo prostira — pokopališča črna njiva; naposled premerim še mesto ob njegovih krajcih in osvedočil sem se, da je Celje ipak toliko obširno, da ga ne pokrije niti največja — pruska „pikelhavba“!

No, in marsikaka znamenitost stopi človeku ondudaj pred oči!

Ako stopiš iz „Merkurjeve“ kavarne in ti je nos baš proti zapadu obrnen, pojdi kar za njim, a drži se hiš na desno, in predno raztrgaš za dva groša podplatov, stojiš pred onim poslopjem, kjer se Dolenjim Štajercem z Waserjevim metrom odmerja — narodna enakopravnost; ob jednom se ondu često temu ali onemu rogoviležu zapiše „volle Diät“, premda ne boleha na — indigestiji.

Tikoma te justične „bolnice“ razgrne se tvojim očem kakor oblačno jesensko nebo, jednolična planjava sivega zidu, in to je cerkev, v kateri celjski Nemec — „Gott im Himmel Lieder singt“. Ako vstopiš, čutila se ti ne bodo zmedla o prenapolnjeni

s cerkvenim lišpom, pač pa si moreš okrepčati utrujen pogled v živih bojah prostrane slike „al fresco“ na glavnem žrtveniku, za katerim moreš tudi uganjati frenologične študije na mrtvaških glavah zloglasnih — celjskih grofov.

Če te ne mika razgled po celjskih strehah, ne bodi gori na zvonik, ter stopi iz cerkve in nij se ti treba obračati ni na desno ni na levo, nego kar naravnost pred sé poglej in srečne tvoje oči zrejo ono hišo, kjer celjski župan dr. Neckerman čuva „nemški značaj“ mesta, ter pazi, da ne prodere nobeden Slovenec vrste njegovih — prikimovalcev.

Zasuči se na desno, ter korakaj naprej, in v kratkem si pred hišo, na katerej razne nemške table kažejo kmetom, kamor jim je nositi, „kar je cesarjevega“.

Od tod kreni proti jugu in ko obtolčeš po trgu razsejani kremen, obrni se doli po „gosposkej ulici“ in v par minutah si na — glavnem trgu. Ondudaj so modri predniki Celjanov hiše baš toliko narazen porinili, da imajo brdke okoličanke prostor za svoje vrbase, nabasane z raznimi rečmi, ki jih Celjani potrebujejo pod — zobe; in česar ne dobiš na trgu pod platneno streho, s tem ti postrežejo drage volje zgovorni trgovci, ki so kakor nalašč ob robu trga na štacunskih oknih razložili na ogled svoje blago, toda, če prideš v štacuno, natakni si

Drugi dan debate dejal je dr. Steudel od skrajne levice, da se je bati, da bode tisoč in tisoč prebivalcev zapustilo Avstrijo, da si onkraj morja ustanove novo domovino. Ta grožnja je nova in če bi židje in židovski Nemci hoteli jo izvršiti, jim bode Avstrija gotovo hvaležna. „Milijonarji bodo skoro berači“, — dejal je Steudel. Če je to res, nij kriv sedanji zistem, temveč dotičnik sam, ker če je kot milijonar postal berač, oskubili so ga gotovo židje.

Poslanec Tonner, Čeh, priznava z zadovoljstvom, da se je v državnem gospodarstvu počelo štediti. Če poslanec Carneri pravi, da vlada nijma trdnih načel, jasnega cilja, nij to odkritosrčno in tudi ne resnično. Vlada imela je in ima jedno načelo, to je pomirjenje narodnosti, obramba narodom, kakor je to izjavil presvitli cesar v prestolnem govoru. In ker se vidi, da vlada ta obetanja izpolnjuje, pozdravlja to z veseljem. Da bi stranka desnice sedanje ministerstvo mučila, ta dovtip naj bi bila levica za se prihranila. Vsak se spomina, kako je levica svoje ministerstvo mučila. Takrat je šlo za prav osobne interese. Govornik je tudi prav srečno odbil Klierjeve napade gledé pretepanj na Českem. Če je kje kak pretep, imajo Nemci gotovo več deleža pri njem, nego Čehi. Iz posameznih slučajev pa ne gre soditi maso.

Trgovinski minister baron Pino odgovarjal je na Schaupove napade. Pino pravi, da nij res, da bi se srbska železnica bila oddajala francoskemu konsorciju na željo in priporočilo vlade. To je naprosto izmišljeno. Neresnično je tudi, kar je Schaup trdil gledé Elizabetine železnice. Tako so se Schaupovi napadi izkazali popolnem ničevi in vsak lahko sam razsodi, s kakimi sredstvi deluje levica.

Levičar grof Wurmbrand govoril je na pol v „liberalnem“, na pol v konservativnem zmislu. Njemu je upravni aparat predrag, to priznavajo tudi konservativci. Tudi šolstvo ga predrago stane — to trdè tudi konservativci. O novčinih razmerah bode mu tudi marsikateri od desnice pritrdil. Napadi na ministerstvo reducirajo se tudi pri tem govorniku na — nič. Po mnenji Wurmbranda Nemci v Tirolih, na Českem, v Istri in na Ogrskem nijso pridobili pedi zemlje.

Slovenski poslanec dr. Tonkli vzbudil je mnogo pozornosti celo na levici. Njegova polemika z nasprotnimi govorniki se je prav posrečila. Zago varjal je delovanje ministerstva. Levico je posebno s tem zbodel, da je Nemce opozoril na starost slovenskega jezika, opiraje se na preiskavanja avtoritete v slavistiki — dr. Miklošiča. Tak način poučevanja Nemcev o našem jeziku je zelo praktičen. Ne le, da naši zagrizeni nasprotniki uzroke našega

spoštovanja do materinščine izvedo, razširja se tudi starost in važnost našega jezika v najširše kroge. Da je dr. Tonkli dobro zdel ob ustavaške strune, priča pobalinsko zasmehovanje nekaterih ustavaških listov. No, tak argument protidokaza bil je zmerom najžalostnejši.

Graškega nadsodniškega predsednika vedenje in njega konfuzije gledé slovenskega jezika v uradih je dr. Tonkli prav dobro kritikoval.

Za tem govoril je dr. Jaques, hud ustavak. Jedenkrat se je ponujal znanemu vitezu Ofenheimu za zagovornika, a temu je bil preslab, nij ga hotel. Sedaj uganja razne politične burke, če nijma v pisarni dovolj dela. Razni pozabljeni uradniki obračajo se nanj ter ga poučujejo o razmerah. Tako mu tudi neka uradniška dušica iz slovenskih pokrajin dopisuje, ker je bila radi neznanja slovenskega jezika prezrta.

Jaques govoril je z vso besnostjo ustavaka. Kramljal je tudi o vsem, samo o budgetu ne. Sodil je tudi o slovenskem jeziku, se ve da kot slepec o barvah. Ministerstvu je očital „schamlose Feilbietung“. Zarad tega pozvan je bil na red.

Tretji dan budgetne debate govoril je najprvo minister dr. Pražak, odgovarjaje na napade levičarskih govornikov. Govoril je samosvestno, možato in odločno. Vse napade levičarjev razdejal je v nič. Levičarska megla rszkadila se je hipoma pred gorkimi žarki ministrovih besedij. On pravi, da sodnik nijma **razsojevati, kacega jezika se ima posluževati v uradu**. To je dolžnost ministerstva pravosodja. Sodniku tudi ne pristojta o tem soditi, kateri jezik je v deželi navaden ali ne.

Tega mnenja bili so vsi njegovi predniki, to dokazujejo njih naredbe, tako misli on, tega uverjenja bodo prihodnje vlade. Levičarji so molčali, a na strani desnice čulo se je živo odobravanje.

Jeden najlepših govorov od desnice bil je oni kneza Czartoriskega. Po temeljitej razpravi o raznih uzrokih opozicije izjavi, da mu je nerazumljivo počenjanje opozicije, katero imenuje „masslos“. Mnogo je vprašanj, ki bi se dala skupno rešiti. Vojaška bremena nijso krivda sedanje vlade, tudi stroški za Bosno ne. Levica porabi vsako priliko, da pokaže svojo opozicijo. Ona zameta vse „per bausch und bogen“ brez utemeljenega uzroka. Grožnje levičarjev se mu ne dozdevajo resne. Saj se tako slišijo v vseh parlamentih, iste bi se tudi proti vsakej prejšnji vladi bile dale porabiti.

S Klierjevimi izjavami se neče baviti, ker se bavijo samo s „studentenpaukereien“. Wurmbrandov govor ima nekaj dobrih zrn. Dr. Jaquesu odreka sodbo o slovenskem jeziku, ker se mu dozdeva, da ga ne pozna in ker njemu

— Jaquesu — tudi nijso znane tamošnje razmere. O uradnikih pravi, da oponirajo nekateri iz naravne lenobe človeka, kateremu se nekaj veli, kar nerad izvrši. Njegova stranka ne zahteva koncesij, temveč svoje pravo, zaradi tega ne sme biti govor o „feilbietung“ in „schachru“. Da se Nemci sklicujejo na „deutsche treue“, „deutsche redlichkeit“, „deutsche biederkeit“ itd., nijmajo prav, kajti to so dobra svojstva vseh narodov.

Dr. Plener, večni ministerski kandidat, streljal je s hudimi pušicami.

Minister Taaffe podrl pa je v kratkem in nečuven energičnem govoru celo levico tako, da so le plaho okolo sebe zrli ter vpili in kričali kot poreden fantin, če ga za malopridnost šiba oča.

Taaffe trdi, da njegove vlade namera nij napraviti iz Avstrije česko ali sploh slovansko državo, a vlada je tudi mnenja, da Avstrija nij nemška država, zato, ker Avstrija je Avstrija, zjedinišče za vse narodnosti, ki v ravnopravnosti živé pod žezlom avstrijskim, kjer morajo se ve da tudi uživati svoje pravice, in kjer so njih pravice le v toliko omejene, kolikor v to sili vkupno življenje. Omenilo se je tudi, da stranka od levice ministerstvu ne dovoljuje budgeta, ker so Nemci in Avstrijci. Morda jedino le kot Nemci, to priznavam, da bi pa budget ne smeli privoliti kot Avstrijci, tega ne morem priznati.

O „marterkammer“ zdanjega ministerstva pravi, da je o „marterbank“ uže večkrat čul, vidi jo tudi vsak dan, o „marterkammer“ pa je prvič čul govoriti. On in njegovo ministerstvo tudi do zdaj še nij bilo mučeno.

Dejalo se je tudi: da se ministerski predsednik skriva za ščitom prestola ter da samo takrat zastopa interes prestola, kadar se čuti zadetega. (To je trdil Carneri.) No, temu moram najodločneje protiviti se; jaz se ne postavljam ni za portfelj ni za ščit, ampak, če je treba, postavim se pred portfelj in pred ščit.

Kadar pa gre za to, da zastopam pravice prestola, takrat ne čakam, da sem zadet, kajti jaz smatram za svojo najsvetejšo dolžnost, da branim pravice prestola ter jih zastopam v vsakem položaji, o vsakej priliki in proti vsakemu, naj si bodo napadi javni ali skriti. Tako bodem ravnal dotle, dokler mi je kapljica krvi v telesu in dokler diham. To zagotovilo naj blagovoli slavni zbor vzeti na znanje.

Te energične ministrove besede je desnica živo

— nemški jezik, kajti na slovenskega ti celjski trgovec ne kredituje mnogo.

S trga pojdi poludanskemu solncu nasproti in ko odnešeš srečno svoje čevlje z grčavega tlaka po trgu mimo glavne cerkve, zadoné ti v osupnena ušesa — nemški glasovi; temu se ne čudi, temveč pomisli, da ondu profesor Marek et consortes nade polno našo mladezen ob klasičnih študijah vzgaja v — zidarje „mosta do Adrije“.

Če te nevolja zgrabi, beži dalje in po kratkej hoji odpira ti lesen most svoje naročje: zaupaj se mu brez bojazni, če tudi se trese in škriplje, ter občuduj iznajdljivost Celjanov, s katero so baš kakor Ljubljancani vedeli v okom priti velikej pogibelji, da jim — rja mostov ne razjé.

Z mosta obrni si od sebe v hladno zavetje — mestnega perivoja. Ondu se moreš oddahnuti ter se nekoliko okrepčati v bistrem vonjivem vzduhu, kretaje se po peščenih stezicah, vijočih se mej prostranimi, bolj in manje umetno obkrojenimi gredami, po katerih se šopiri priprosta selska — trava. Tu je pripraven prostor za brezskrbno pohajkovanje, za „dulce far niente“: v tem ko se ziblješ v slastnih domišljijah, šepetajo srebreni valovi Savinje ob grmovje po nizkem obrežji, da se ti dozdeva, kakor bi slišal grlico peti.

Savinja je podobna porednej, nagajivej in jako

spremenljivej deklici: denes, če je veder, solnčen dan, koketuje s tabo in te gleda toli zapeljivo z bistrimi svojimi očmi ter ti kaže bele svoje zobe, da bi se njej kar v naročje vrgel; jutri pa, če je stari Dažbog količkaj bolj iskreno pogledal sneg solčavskih planin ali pa Jupiter Pluvius par rokovatij vode raztresel po zemlji, njej vzraste greben in se njej namrgodi čmerikavi obraz in predno se njej moreš umakniti, oblije ti čevlje ter posiplje po nizko ležečih gredah perivoja toliko peska v travo, da ga ima vrtnik po štirinajst dni dosti z grabljami česati in krtačiti . . .

Iz teh refleksij me vzdrami — debel kostanj, ki mi je padel na nos, kakor bi me hotel spomniti na — diven razgled, ki se tu na obrežji Savinje ponuja. Na levem bregu razgrinja se pisani kalejdoskop celjskih hiš; tu na desno gori po osojnem brdu vzpenja se košat bukov gozd, ob katerega vznožji se ti proži prilika, v savinjskem kopališču zbistriti svoje upehane ude; proti večeru blišče širji vrhovi solčavskih gorâ, in ondu na iztoku na strmem skalovitem vrhunci strlé mračne stene nekdanjega gradu mogočnih celjskih grofov . . .

Baš sem se mislil ugrezniti v valovje otožnih spominov na mračno dobo njih krvoločnega vladanja tam gori — kar me predrami glasen klic prijateljev, ki so se v dolgej procesiji namenili na „božjo

pot“ ven na prisojni holmec ob Savinji, k očetu — Jezerniku, ki toči žejnim dušam dobro vinsko kapljico. Da sem se njim pridružil, o tem ne bode nikdo dvomil, tembolj, ker je bil mej njimi nekov črnobradati znanec iz — Ljutomera s potno torbo v roki.

Kakor je uže starodavna navada, da, ako sta dva Slovenca zbrana, je tretji mej njima — kozarec in pri vinu ti Slovenec ne molči, makar, če mu zatvoriš usta s ključavnico, tako je bilo tudi tukaj: beseda je prizvala besedo iz zdravljice se je rodila zdravljica, navdušen govor vrstil se je za govorom, kakor v državnem zboru; vmes pa so donele vesele pesni in radost je priklopela do vrhunca, da so čaše vse križem žvenkljale — kar se vname ljut prepir in sicer zbog — risum teneatis, amici! — razlike mej kranjskim in štajerskim — rodoljubjem. (Bili so namreč mej nami rojaki takraj in onkraj Save.) Toda, ko so se baš hoteli vzprjeti, privleče moj Ljutomerčan tri steklenice sladkega Jeruzalema na dan, s katerim nalije čaše po vsem okrožji: radostno smo trčili in glej! kakor bi odrezal, prenehal je ves prepir! — Ali bogme! kaj lepo bi se bile ondu — mutatis mutandis — prilegle prouzročitelju tega — smešnega prepira Goethejeve besede:

„Der Deutsche kann keinen Franzmann leiden,
Doch seine Weine trinkt er gern! . . .“

odobraval; levica pa je sikala, bila ob tla ter bila izven sebe — znak, tako je bila zadeta.

Tudi minister Dunajevski je govoril. Jasno in zmerno pobijal je svoje nasprotnike. Večkrat prijel je levičarje s silnim sarkazmom.

Ta dan sme se šteti mej najlepše, kar sta jih desnica in ministerstvo imela v državni zbornici. Levica je po najtemeljnejših in energičnih govorih ministrov in govornikov od desnice bila strta na celem polju. Klavrno in pobito zrla so na zmagnosno desnico ter se sramovali svoje nepremišljenosti, površnosti, slepega fanatizma, politične svoje inferiornosti.

Tudi zadnji govornik pravice Čeh dr. Fanderlik pobijal je kaj spretno levičarske govornike ter jim očital, da iz njih govorov vidi se le najhujši narodni fanatizem. Večina želi narodno ravnopravnost, a nikdar več ustavovernega ministerstva. Avstrija v zdanjej obliki in tudi s sedanjim ministerstvom je potreba evropska. Govornik želi zjedinenja in sprave vseh strank.

Za glavnega govornika izvolila je desnica dr. Riegro, levica pa dr. Herbst.

Danes pričelo se je zborovanje ob 1/2 11. uri. Galerije napolnjene so uže ob 10. uri. V zbornici je živo življenje. Trgovinski minister baron Pino odgovoril je najprvo na interpelacijo. Potem naznanilo se je več došlih peticij.

Prvi jel je govoriti dr. Herbst.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 20. februarja.

Veliko veselje vlada v **Čehih**: pri dopolnitvi volitvi jednega poslanca izmed veleposestnikov v državni zbor zmagal je sijajno avtonomist knez Ferdinand Lobkovic. Dobil je 215 glasov, kandidat ustavoverne stranke grof Osvald Thun ml. pa le 187 glasov.

Poročila z bojišča na **Jugu** se navzlic oficijelnim brzojavom ne glase preveč prijetno. Kakor poroča „Narodni list“, šla sta Stojan Kovačević in Krsto Vukalović Krivosijancem na pomoč. Tudi vstasi iz Zube, Sutorine, Prevora in Korjenice se zbirajo v Vratilu, da zabranijo cesarskim četam daljno pot. V tem slednjem kraju je okoli 600 vstashev. — V Risanu se je razglasil hitri sod.

V **ogrskej** zbornici čujejo se ostri glasovi proti „nemškemu schulvereinu“ in proti nemški aroganci. Osobito jedrnato je dokazoval poslanec Herman, kako postopajo Nemci v Ogrskeji izdajsko in zahteval, naj Tisza energično postopa proti izdajskim nameram nemškega „schulvereina“.

Vnanje države.

„Nouvelle Revue“, organ madame Adam, prinaša v slednjej številki studijo o notranjej situaciji **Ruske**. Mej drugim glasi se: „Prišel je trenutek, da si poišče resno zdravilo. Po našem mnenju je le jedno: delati na to, da odpravimo napake naših očetov, kateri so se ločili od narodnega duha in da gremo nazaj do one točke, kjer je rusko družinstvo zapustilo dobro pot, nazaj do narodnega čuvstva, k narodnim običajem in tradicijam, ne da bi v njih postali kostnjaki, marveč da najdemo izvir pravej ruske civilizacije, pravemu ruskemu napredku.“

General **Skobeljev** je zdaj, kakor znano v Parizu. Tu pogovarjal se je z nekovi Francozom in mu dejal: „Nemčija je vsem sovražnica; sovražnica slovanske in romanskega sveta, motilka miru, ki je ravnotežje na vzhodu in zahodu uničila. Proti tiranstvu Nemčije je le jedno sredstvo, namreč da se zjedini vsa velika slovanska družina in da se ona ozko zveže s francosko republiko; to je moj program in politično veroizpovedanje, to je moj ceterum censeo, katerega ne bom kot nezavisen mož plašljivo prikrival“ in Skobeljev govoril je še dalje — kaj? V dunajskih listih, v listih vsega sveta stoji od besede do besede natisneno, nihče nij zaplenil teh listov — za nami pa stoji državni pravdnik, ker slovenski listi ne smejo tega pisati, kar listi drugih narodov — to je slovenska tiskovna svoboda. Naj blagovoljni bralci oprostite!

Gambetta vrnil se je s potovanja po Italiji zopet v Pariz, da zasede svoje mesto v poslaniški zbornici. Kakor se trdi, držal se bode Gambetta jako zmerno in tudi svoje pristaše opominjal, da ne bodo delali novemu ministerstvu opozicije. Za pallega ministra je zdaj situacija taka, da more na dober uspeh le računati, če čaka, dokler ne pride pravi dan.

Papež Leo XIII. izdal je na italijanske škofo encikliko, v kateri se govori o nevarnostih, katere prete verj vsled novotarij, papež izraža svojo ljubezen do Italije in obžaluje, da je cerkev zavisna od tuje vlasti. Dalje se enciklika peča s katoliškimi listi in priporoča duhovnikom, naj podpirajo dobre te liste, da katolike opominajo na njihove dolžnosti do katoliške cerkve, a zraven pa katoliške liste tudi opomina, naj se borijo za cerkvene pravice s potrebno zmernostjo. Dalje opomina duhovnike, naj se učijo filozofije, zgodovine in prirodoslovja.

Iz **Kajire** se poroča, da je ministerski svet sklenil, da se popolnem odpravi robstvo v principu in imenoval Abd-el-Kader-pašo guvernerjem za Sudan. Posebni zakon o instrukcijah trgovine s sužnji in zakon o oprostnji sužnjev se pripravljata.

Dopisi.

Iz Braslovč. [Izviren dopis.] (Občina trg Braslovče je ravnokar do visoke zbornice poslancev na Dunaj na roke gospoda poslanca dr. Vošnjaka poslala sledečo prošnjo:

„Visoka zbornica poslancev!

Radostnim srcem zaslišali smo leta 1880., da je visoka zbornica vsprejela resolucijo glede uvedenja slovenskih srednjih šol po slovenskem Štajerskem, za kar se visokemu državnemu zboru iskreno zahvaljujemo.

Globoka žalost pa nas sprebaja, ko žalibog vidimo, da se do zdaj še nič storilo nij v izvedenje one resolucije; da so naše srednje šole sploh, in osobito Mariborsko učiteljske preje kot slej vedno še nemške, da si nam slovenske šole gredo ne samo po naravnej pravici, temveč so nam postavno zagotovljene.

Nepotrebno bilo bi stoprav na dolgo in široko razpravljati, kako da je napačno in za našo zgolj slovensko mladež na kvar, da se tu po ljudskih šolah nastavlja morajo učitelji, po nemških učiteljskih izšolani, ki samo za vsakdanjo potrebo zunaj šole slovenski znajo; kajti umevno je samo ob sebi, da se v šoli nikdar ne more doseči postavni smoter, ako se ne poučuje v materinem jeziku šolarjevem, ki ga ima tudi učitelj biti popolnoma več v govoru in pisavi. — To je pa učitelju nedvojbeno samo tedaj mogoče, ako se je sam izobrazil v tistem jeziku, v katerem bode imel poučevati.

Skromna je dakle naša prošnja, koja predlagamo visokemu državnemu zboru zaupljivo proseč, naj blagovoli še v teku tega zasedanja na visoko vlado toliko vplivati, da se resolucija z leta 1880 gledé slovenskih šol na slovenskem Štajerskem brez vsega odlašanja in resno izpelje.

Trška občina Braslovče,

dne 16. februarja 1882“.

Iz slovenskega Štajerja [Izv. dop.] (Slovenski jezik — zaničevan!) Letargija se človeka polasti, videč, da je vse njega delo, ves njega trud brez sadu, brez uspeha. Kako nejevoljen prične zopet in zopet svoje delo, ko uže naprej vidi da je delo zastoj, tlaka. Tako tlako delamo tudi mi Slovenci mnoga, mnoga leta in najhujša tlaka pa je glede slovenskega uradovanja. Povsod se naš jezik barem nekoliko spoštuje, kajti iz javnega življenja ga izbaciti nij mogoče, popolnem iz učilnic pa tudi ne, kajti z deco se mora nolens volens vender v materinskem jeziku poučevati pričeti, ali v sodnijskih sobah, tu nijma veljave, kajti to nij sodnijski jezik (po naše bi bil to izmišljeni jezik) dakle ven ž njim. Take instrukcije daje g. vitez Waser sodnijskim uradnikom. Ali te ne zaboli srce zaslišujoč, da tvoj materni, lepi, mili jezik slovenski nijma nikakršne veljave pri sodnji. Da, žalostna ti majka, res vzkipeti mora slovensko srce, videč, kako se njega jezik zaničuje, sovraži, ob tla tepta, da se najdražji zaklad narodov, njega jezik, hoče na najgrši način oropati, da, uže vsak brič se sme iz njega norčevati in za to „moško“ dejanje bode od svojega višjega pohvaljeno. — Toda ne le naš jezik se zaničuje, se ob tla tepta, temveč tudi postava, tista postava, katero je sam svetli vladar sankcioniral, — se zaničuje. Žalostno je, da zaničujejo v prvej vrsti tisti postavu, kateri bi morali biti nje čuvaji.

Vse hvale vredno je zadnje postopanje naših poslancev in res slednji čas je bil, da so vender nekoliko potrkali. Ako vlada sme na podporo naših poslancev računati, smejo tudi oni zahtevati, da se na težnje naroda, kojega zastopajo, nekoliko ozir jemlje. Mi bi bili za sedaj zadovoljni, da bi se izdala sodnijam gledé uradovanja posebna naredba, bilo bi barem nekaj. — c.

Iz Radovljice 15. febr. [Izv. dop.] Danes smo imeli v naši srenji volitev novega župana in prvega svetovaleca mestu prejšnjega velepospovedanega g. grofa Gust. Thurna, koji se je, kakor znano, kot deželni glavar v Ljubljano preselil. Voljen županom je: g. Fr. Hudovernik, a za prvega svetovaleca g. A. Roblek in drugi svetovalec g. J. Bulovec ostane, tedaj, kakor je razvidno, pričelo se je tudi v Radovljici obračati na bolje, kajti slednja dva gospoda znana sta kot značajna narodnjaka.

Iz Gorice 13. febr. [Izv. dop.] Zadnja veselica čitalnične podružnice, (kajti to društvo neha in na njega mesto stopi popolnem od čitalnice neodvisno: slovensko bralno in podporno društvo v Gorici) minulo soboto izpala je nepričakovano izborna. Take veselice so redke in poštenega Slovence, prijatelja nižjemu stanu našemu moral je ta večer razveseliti ter prepričati ga, da še ne propademo, dokler imamo tako podlago v nižjem stanu. Program (jaz menim petje in godbo, ki je svirala le slovanske kompozicije, a — ne plesa) izvršil se je prav dobro. Če tudi smo uže pred leti pokopali nesrečno pevsko društvo „Slavec“, vender smo čuli oni večer poštene glasove domačih grl; krepko so nam popevali Šentpeterski, Solkanski in Prvaški pevci. Najbolj nas veseli, da so se fantje mej sabo spoznali ter našemu mlademu bralno-podpornemu društvu zagotovili — vedno pomoč. Ne gospoda, to nijso oni pevci v rokavicah! to je pošten naš vratar, ki po dnevu v potu svojega obraza očetu pomaga, a zvečer k pevskim vajam zahaja, to nijso preobčutljivi ljudje, to je narastaj, na katerega se bodo morale v prihodnje i mestne čitalnice obračati. Torej pevci, za sveto domovinsko reč le tako naprej in držte nam besedo kajti: „beseda dana, mož velja!“

Da ne bodem predolgočasen, naj povem, da je bila dvorana krasno okinčana in očeta Bleiweisa doprsna podoba iz mavca se je prav dobro podala pred odrom. Dvorana bila je prenatlačena in imel sem le željo, da bi krasna slika (delo gospe Šanteljeve) živa postala in mož, ljubitelj demokracije Slovenske, bi gotovo vzkliknil: „to je jeden najlepših večerov mojega življenja!“ A njega nij in naslednikov njegovih v Gorici nij! to sem spoštovanemu prijatelju iz Ljubljane, ko se je minoli teden pri nas mudil, razlagal in oba sva bila jedne misli: žalibog družega Lavriča (pozabljenega od goriških Slovencev) ne bode tako brzo imela majka Slave!

Čitalničarjev obitelji nijsmo nobene zapazili, kajti ona dva gospoda, ki sta bila z družino, sta uda podružnice in čitalnice. Slavní odbor pa je izkazal ta večer podružničarjem posebno naklonjenost s tem, da se je udeležil in corpore nadzorstva — za dostojnost ter mirno izvršitev podružničarske veselice. No, upati smemo, da v prihodnje, vsaj k poštenej domačej slovenskej zabavi (ne k plesu) pridejo narodni gospodje ter s svojo navzočnostjo pokažejo, da smo v resnici vsi jedne majke „tako navadno hvaljenega nižjega stanu sinovi“. —

Konečno naj pa vam bode vrli podružničarji — prihodnji bralni in podporni udje, zavest, da i vi ste s petjem in slovansko godbo pridobili mnogo: „na notraj, in kar je za naše mesto pomenljivo tudi na zunaj!“

Na svidenje pri besedi ob priliki odprtja novega društva, pri kateri nam mora biti prva slovanska dolžnost, da seznanimo naš nižji stan za vseobče slovensko podjetje in to je naš: Narodni dom v Ljubljani! Kamen do kamna palača, zrno do zrna pogača.

B.

Domače stvari.

— (Zadnja (sobotna) številka našega lista bila je konfiskovana) zaradi domače stvari „C. kr. okrajna sodnija na Vrhniki in mi“ in zaradi „Poslanega“ podpisane od „Več narodnjakov“.

— (Upravni odbor društva „Narodni dom“) prosi vse one rodoljube, kateri na ta ali oni način zbirajo prostovoljne doneske za zidanje „Narodnega doma“, da vse te nabrane doneske — in naj si bodo še tako neznatni — takoj odpošljajo društvenemu blagajniku gosp. dr. Josipu Starétu, hišnemu posestniku na Marije Terezije cesti v Ljubljani, da se bodo mogli takoj naložiti na obresti.

— (Za Narodni dom) so gostje dobro znane narodne krčme pri Jarneji na svetega Petra cesti omislili si pušico, v katero so bodo zbirali vsakdanji prostovoljni doneski. Domoljubna gospa Murnikova prevzela je posel ključarice. Vrlo dobro!

— („Sokolova“ maskarada.) Ako se je pri razpošiljanju vabil za „Sokolovo“ maskarado koga nehoté prezrlo, prosimo, da nam oprostijo in ako želi udeležiti se maskarade, naj se blagovoli oglasiti pri društvenem starosti gosp. Franu Ravniharji, predstojniku deželne blagajnice, da zaželeno vabilo sprejme, kajti kdor se z vabilom ne izkaže, ne more dobiti vstopnice. Odbor.

— (Udeležniki Sokolove maskarade,) kateri ne pridejo maskirani, se opozorujejo, da je pri vstopu za vsako osebo — dame in gospode — (izimši p. n. gosp. c. kr. častnike in garde-dame) plačati 50 kr. kazni. Odbor „Sokola“.

— (Po vzgledu mestne občine črnomeljske) poslale so peticijo na državni zbor po g. dr. Vošnjaku za premeščanje deželne nadsodnije graške v Ljubljano do zdaj te Belokranjske občine: Dragatuš, Adlešiče, Butorej, Stari trg, Loka, Vinica, Vinivrh, Petrova vas, Telčji vrh, Kot, Tančja gora, Radenca, Dolnja Podgora, Vrh, Griblje, Dobliče in Dol, torej 17 občin.

— (Dr. Fran Vok) odprl je beležniško svojo pisarno v Križankah, v poslopji, kjer se nahaja mestna delegirana okrajna sodnija. Upamo, da bode novi gospod notar narodnej stranki zvesto na strani stal!

— (Naši nemški juristi), koje bi človek po receptu nekega lističa po vsej pravici imenoval — „die Glatzköpfe der Themis“, ne vedo, kaj je računsko tožba z očitki. Če nam kdo jasno dokaže, da je izraz „Mängelklage“ mnogo pametnejši, potem bomo radi priznali, da se brez nemščine pred sodnijami izhajati ne more! Sicer se boste morali pa še marsikaj naučiti, če boste dolgo živeli mej nami!

— (Notranja šola) pri nunah v Ljubljani zaprla se je zaradi tega, ker je umrlo neko dekle v notranjej šoli na kozah.

— (Kozé) so se prikazale v krajih Gabrije, Sv. Martin in Hruševa.

— (Mrtvega človeka) so našli v Gradašici blizu Dobrave 15. t. m. Mrtvi je kakih 40 let star, bil berač in najbrže pijan padel v vodo in utonil.

— (Iz Postojine) se nam poroča, da se je v ondotnej ljudske šoli preteklo soboto o 10^{1/2} uri dopoldne podrl strop. Dobro da so bili kratko poprej otroci izpuščeni, kajti drugače bi se bilo lahko zgodilo, da bi se bil marsikateri izmed naših vsega spoštovanje vrednih srenjskih mož za svojim ponesrečenem otrokom jokati. Bolje bi pač bilo, da se gospod Cicero, „postojinski financier“, več briga za šolo nego da postroša po nepotrebnem jamski denar za gradnje soseskine palače, katera bo skoro gotovo do deset tisoč gold. stala, a imela pa ničesar drugega nego pisarno in dva aresta.

— (Za lovce.) Z Brda pri Lukavici nam piše prijatelj našega lista, da je 16. t. m. sprehajajoč se po gozdu prepodil kopico treh letošnjih zajcev, in ujel naposled jednega s pomočjo svojega psa. Zajček je najmanj štirinajst dni star, in se

počuti zdaj v hlevu, kamor ga je dejal naš lovec, vrlo dobro. Tako zgodnji zajci so gotovo redka prikazen in tolmačiti jo moremo le — z gorko zimo.

— (Iz Blok) se nam piše, da je bila veselica v čitalnici v Cirknici v 12. dan t. m. prav dobro obiskovana in tako živahna in vesela, da se je bode vsakdo hvaležno spominal. Govori, petje, igre vse se je vršilo izvrstno in gosp. Drmelj pokazal je na glasoviru svojo priznano spretnost in umetnost. Ker je bila tudi postrežba vse hvale vredna, bila je zabava, trajajoča do jutra, splošna in radovanje neposiljeno in v srce sezajoče.

— (Na tržaške razstavi) bo zastopal, kakor je iz programa znano, poseben oddelek kmetijstvo. Avstrijsko društvo lesnih trgovcev je sklenilo, razstaviti razno lesnino in izdelke (orodja, posodo) iz lesa. Za razstavo raznega vina bo skrbel poseben odbor kmetijske družbe na Dunaji. Drug odbor deluje za razstavo mlekarstva in sirarstva. Avstrijsko društvo sadjarjev, kateremu je načelnik grof. H. Attems v Gradci, razstavi mnogo svežega, pa tudi konserviranega sadja. — Tako se utegne v Trstu trgovina s kmetijskimi pridelki, katera je uže zdaj pomenljiva, še bolj povzdigniti.

Telegrama „Slovenskemu Narodu“.

Dunaj. V Pragi volili so se v volilno komisijo za denašnje dopolnilno volitev veleposestnikov konservativci: Bouquoy, Franc Thun in Nadherny z 216 proti 186 glasom, katere so dobili Herbst, Viktor Waldek, Bareuther. Vlada imenovala je potem zadnja dva in Teobalda Črnina kot ude volilne komisije. Komisija izbrala si je kneza Karola Schwarzenberga predsednikom. (To je nepričakovano dober uspeh. Uredn.)

London. Večina listov ne odobruje govora generala Skobeljeva. „Times“ pravi, da je prva mejnarodna dolžnost Rusije, da ne dopusti zavezniku napravljati zadreg. Rusija da je zavezana, da pokaže Avstro-Ogrske, da se trdno drži berlinske pogodbe. Avstro-Ogrska sme zahtevati v težavnem položaji lojalno podporo vseh onih, ki so podpisali to pogodbo. Evropa pričakuje, da bode ruska vlada mir v Evropi kaleče govore visoko postavljenih ruskih oseb preklicala in uničila.

Razne vesti.

* (Moravski odvetniki.) Na Moravskem je 186 odvetnikov; izmed teh jih je slaba tretjina, namreč 54, v Brnu, v Olomucu pa 12.

* (Železniško.) Število lokomotivov celega sveta znaša okrog 105000, dolgost vseh železnic okrog 354000 kilometrov. Parna sila vseh lokomotivov reprezentira 80 milijonov konjskih sil. — Od teh jih pride 9 milijonov na Angleško, 7.5 milijonov na severno Ameriko, 4 milijoni na Nemško, 3 milijoni na Francosko in 1.5 milijonov na Avsirijsko.

* (Statistika ameriških Nemcev.) V Združenih državah prebiva dandanes blizu dveh milijonov Nemcev ali okrog 5% tamošnjega prebivalstva. Največ, 19% jih prebiva v provinciji New-York, 12% v Illinois, 11% v Ohio, 10% v Pennsylvaniji, 9.5% v Wisconsin, 6.5% v Missouri. — Na vse druge mnogobrojne provincije jih pride še nekoliko nad 30%. — Po mestih se razdele sledeče: Največ, blizu 200000, jih prebiva v New-Yorku, 60000 v Philadelphiji, 50000 v Chicago, 40000 v Saint-Louis, 31000 v Cincinnati. — Od sedem in pol milijonov ljudi, ki so se izselili v teku zadnjih 51 let iz Evrope, zavzajajo Nemci, koj za Angleži, največje število, namreč 30%.

Poslano.

Odgovor na „poslano“ v „Slovenskem Narodu“ od 26. januarja t. l.

Podpisani potrjujejo, da je poročilo o zadnji seji močvirskega odbora po vsem resnično spisano, le popravek v poslanem je neresničen.

Nobeden pa ne bode zavidal posla urednikom domačih časnikov, ki bodo po protokolih zasluge prvomestnika močvirskega odbora iskali. A želeli bi bilo, da bi oni zdrabam, katere sam kuje z doslednostjo in značajnostjo v okom prišel.

Naj si tudi zapomni, da zaupanja z grozenjem pridobil ne bo.

Mart. Peruzzi, Anton Kralič, Jan. Šenk, Jan. Jurček, Val. Korče, Jan. Borštnik, Matija Remškar, Franc Babnik, odborniki.

Umrli so v Ljubljani:

17. februarja: Marija Legan, kramarica, 80 let, Florijanske ulice št. 42, za starostjo.

19. februarja: Martin Bitene, vrtnar, 75 let, Poljanska cesta št. 18.

Dunajska borza

dné 20. februarja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni državni dolg v bankovcih	74	gld.	20	kr.
Enotni državni dolg v srebru	75	„	50	„
Zlata renta	91	„	50	„
1860 državno posojilo	128	„	75	„
Akcije narodne banke	815	„	—	„
Kreditne akcije	298	„	75	„
London	120	„	15	„
Srebro	—	„	—	„
Napol.	9	„	52 ^{1/2}	„
C. kr. cekini	5	„	65	„
Državne marke	58	„	60	„
4% državne srečke iz l. 1854	250	gld.	118	„
Državne srečke iz l. 1864	100	„	171	„
4% avstr. zlata renta, davka prosta	—	„	91	„
Ogrska zlata renta 6%	—	„	118	„
„ 4%	—	„	84	„
„ papirna renta 5%	—	„	84	„
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	—	„	104	„
Dunava reg. srečke 5%	—	„	100	gld.
Zemlj. obč. avstr. 4 ^{1/2} % zlati zast. listi	—	„	119	„
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	—	„	98	„
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	—	„	103	„
Kreditne srečke	—	„	100	gld.
Rudolfove srečke	—	„	10	„
Akcije anglo-avstr. banke	—	„	120	„
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	—	„	115	„
	—	„	194	„

Proti trganju po udih.

Gospodu Franu Kvizdi, c. kr. dvornemu založniku v Korneuburgu.

Da si je vsled porabe jedne steklenice vašega flujda proti trganju po udih isto skoro popolnem izginilo, prosim vas vendar, da mi pošljete še dve steklenici in moram vam iz lastne izkušnje dati spričalo, da je vaš flujd proti trganju po udih najboljšo sredstvo.

Gradec pri Frižah dne 15. febr. 1881.

Spoštovanjem

(666)

Lud. Liebman, pivar.

Dobi se v vseh lekarnah.

Glavna zaloga: Okrožna tekarna v Korneuburgu.

Tužnega srca javljamo prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naša preljubna mati

Marija Kopše

v četrtek 16. februarja 1882 po noči ob 1/2 11. uri po dolgej in hudej bolezni, previdena s sv. zakramenti za umirajočo, mirno v Gospodu zaspala.

Drago umrlo priporočamo v blag spomin in pobožno molitev.

V Idriji, dné 17. februarja 1882.

(114)

Rodovina Kopševa.

Zahvala.

Vsim sežanskim rodoljubom, znancem in prijateljem, ki so vtorek 14. t. m. mojo sestro

Terezijo Goljevšček

v tako obilnem številu spremili k pogrebu, izrekam v imenu svojih bratov in svoje sestre i onim, ki so položili vence na rakev, najsrčnejšo zahvalo in jo priporočam v pobožni spomin.

V Sežani, dné 16. februarja 1882.

Ivan Goljevšček,

(100)

trgovec.

Izurjenega prepisatelja

sprejme

Dr. Ivan Geršak,

(116—1)

c. kr. beležnik v Ormoži.

V najem

se dajo travniki, polje, pód, kozolec in velik hlev, vsako posebe ali vse skupaj, pri Guzi v Spodnji Šiški. Proda se poljsko orodje in živina. Kdor želi kaj v najem vzeti ali kupiti, oglasi naj se do 1. marca t. l. v Guzijevi hiši št. 30 pri

Vinku Novaku, trgovcu.

(97—1)

Na prodaj je kmetija

na Ustih št. 13 v Šmartnem poleg Litije, imejoča hišo s tremi sobami, kuhinjo in klet; gospodarsko poslopje, hlev za štiri goveda, svisli, skedenj in kozolec. Okrog je vrt z mladim sadnim drevjem in 8 oral njiv in 2 oral hriba, vse v najlepši leži. Hiša z romantičnim razgledom pripravna je za vilo. Pogoji so prav ugodni.

Več se zve v hiši pri gospodnji ali pa tudi v Spodnji Šiški št. 29. (79-4)

Dr. Sprangerjeve

kapljice za želodec,

priporočane od zdravniških avtoritet,

pomagajo takoj, če ima človek krč v želodcu, migreno, feber, ščipanje po trebuhu, zaslinjenje, slabosti, če ga glava boli, če ima krč v pr. h, mastno zgago. Telo se hitro očisti. V bramorjih razpusti bolezensko tvarino, odvajajoč črve in kisline. Davci in tifusu vzamejo vso zlobo in vročino, če se zavzamejo po 1/2 žličke vsako uro, ter varujejo nalezljivosti. Človeku diši zopet jed, če je imel bel jezik. Naj se poskusi z majhenim ter se prepriča, kako hitro pomaga to zdravilo, katero prodaja lekarnar g. J. Svoboda v Ljubljani, a flacon 30 in 50 kr. av. velj. (247-70)

Lepe in po ceni

klobuke in čepke,

kakor tudi

kožuhovino

prodaja

(506-24)

Anton Krejči,

v Ljubljani, na kongresnem trgu na oglu gledaliških ulic.

Proda se hiša,

ki ima tri sobe, klet; zraven hlev; pri hiši je tudi 470 sežnjev vrta. Proda se za 2700 gld. Polovica se lahko v obrokih plača. Hiša je nova in prosta 20 let davka. Natančneje se zve pri

Janezu Turšiču,

v Ljubljani, Trnovsko predmestje, Opekarska cesta št. 7.

(72-4)

V. LOBENWEIN

fotografični atelier v hotelu „pri slonu“.

Fotografira se vsak dan. (63-4)

Umetne

(55-5)

zobe in zobovja

postavlja po najnovejšem ameriškem sistemu v zlatu, vulkanitu ali celulojdu brez bolečin. Plombira z zlatom itd.

Zobne operacije izvršuje popolnem brez bolečin s prijetnim mamilom

zobni zdravnik A. Paichel, poleg Hradskega mostu, v I. nadstropji.

Gosp. G. Piccoli, lekar v Ljubljani!

Prosim Vas uljudno, da mi zopet pošljete 24 steklenic Vaše izvrstne

Franzeve esence.

Slednje pošiljatev sem že mej razne bolnike v svoji župniji razdelil in vpliv je bil vedno izvrsten.

V Fianoni, Istra, 22. avgusta 1881.

Spoštovanjem

Anton Vlašič,

župnik-kanonik.

Znamenito!

Prosim uljudno, pošljite mi 30 steklenic Vaše izvrstne

Franzeve esence.

Zahvaliti se imam le Bogu in Vam, da sem se iznebil migrene, katera me je leta in leta nadlegovala.

V Zenku, Hrvatska, 17. sept. 1881.

Spoštovanjem

Angelika Kling,

uradniška vdova.

(598-9)

Naroča naj se pri izdelatljji: **Gabrijel Piccoli**, lekar „pri angelji“, v Ljubljani, na Dunajski cesti. Naročila se promptno proti povzetju efektuirajo.

Mazilo za lase!

po prof. dr. Pytha,

jedno najboljših sredstev, da se prostor, kjer raste lasje, utrdi in da lasje ne izpadajo. ob enem jim da e lep lesk in se uporablja z gotovim uspehom pri tisočih. 1 lonček za dolgo časa samo 60 kr. prodaje pravo le lekarna „pri samorogu“, v Ljubljani na Mestnem trgu. (28-6)

Vsake vrste

elegantne obleke za maskare

izposojujejo ali prodajo se jako ceno pri

Antonu Kočevarji,

(68-2)

trgovci s starinami na sv. Jakoba obrežji.

Marijana Rupnik,

v Ljubljani, sv. Petra cesta št. 13, na voglu Kolodvorske ulice,

se priporoča v izdelovanje cerkvenih cvetlic, šopkov in vencov za oltarje, vencov za bandera in svečnike, tudi za popolne oprave pri novih mašah, vse po primernej ceni. (87-2)

Proti

bolečinam v glavi in želodci.

Lekarna „pri samorogu“ v Ljubljani, Mestni trg.

Dolgo časa nijsva imela jaz in moj prijatelj apetita in sva trpela zaradi zaprtja glavobol, dokler nama slučaj nij prinesel v roke vaše kri čistilne kugljice, škatljica po 21 kr. Kri čistilne kugljice imele so dober vpliv, a škatljica se je kmalu izpraznila; naročila sva torej cel zavitek s 6 škatljicami a 1 gld. 5 kr. Izrekam vam zahvalo in z veseljem vam javljam o najinem zboljšanj in naročujoč za svoje znanke še dva zavitka proti poštnemu povzetju, dovoljujem vam, da objavite mojo zahvalo in pohvalo teh kri čistilnih kugljic.

Spoštovano udani

Fran Prosenec,

uradnik pri carinskem uradu.

(714-3)

Gastlov kri čistilen čaj,

to jako vplivno zdravilno sredstvo iz dobrih, nedražilnih, odprtje pouzročujočih zelišč, odpravi vsako nabiranje žolca in zlez, oživlja prebavilalni aparat.

Gastlove posladkorjene kri čistilne kugljice

(škatljica po 30 in 50 kr.)

(624-16)

so najbolj renomirano, najcenejše, pripravnejše sredstvo proti zaprtju, migreni, hemoroidom, krvnemu natoku, revni in podagri, proti boleznim na jetrih in žolci, proti izpahnenju. Najboljše blato odpravljajoče sredstvo za žene in otroke.

Pravi so oni preparati, ki nosijo firmo centralne zaloge: Lekarna „pri obelisku“ v Celovci.

Zaloga v Ljubljani: V. Trnkoczy; v Postojni: A. Leban; v Kranji: K. Šavnik; v Logatci: Al. Skala; v Zagorji: A. Mihelič; v Semlinu: J. Straub.

Tuji:

17. februvarja.

Pri Slonu: Wiplinger z Dunaja. — Veršec iz Kamnika.

Pri Malič: Zogelman z Dunaja. —

Pri avstrijskem cesarji: Kalan iz Trebnjega. — Poschl iz Reischdorfa.

Znamenito!

Tu je na mestu: „Čast zaslugam!“ Večkrat sem rabil Vašo odlično

Franzevo esenco,

mnogim bolnikom sem jo nasetoval in dober uspeh nij izostal.

V Chersanu, Istra, 27. junija 1881.

Spoštovanjem

Anton Lupetina,

župnik-dekan.

Tinctura Rhei Composita ali Franzeva esenca, izdelana po G. Piccoliji, lekarji „pri angelji“, v Ljubljani, na Dunajski cesti, iz vegetabilnih substancij sestavljena, s katero so si že mnogi tisoči k zdravju pripomogli, kakor se razvidi iz pism, ki dohajajo izdelatelju. Ona ozdravlja želodčne bolezni in na spodnjem telesu, klanje, krča, gastrično mrzlico, zaprtje, hemorojide, rumenico itd., ki je lahko smrtonosna, če se za časa ne kurira.

Cena steklenici 10 kr. a v.

Podpisani p. n. občinstvu uljudno naznanja, da je

gostilno „pri kroni“

v Gradišču prevzel, kjer hoče z dobrimi pijačami in izvrstnimi, po dunajski šegi pripravljenimi jedili najboljše postreči ter prosi za obilno obiskovanje.

V Ljubljani, dne 18. februvarja 1882.

96-1)

Ignacij Korošec.

Pekarija

z vso potrebno pripravo, stanovanjem, na najobljudnejšem kraju v Ljubljani uže veliko let obstoječa, se da o sv. Juriji v najem. V hiši je tudi vodnjak in prostorni magacini. Oddaje se tudi vinočoč s pekarijo vred. Natančneje se izve v administraciji „Slov. Naroda“. (112-1)

Oznaniilo.

Prostor ob cesti ležeč pri parnem mlinu v Ljubljani, proti noveji cerkvi in kasarni ležeč, za dve ali tri hiše, se proda iz proste roke. Prostor ta meri okolo 1000 sežnjev. — Proda se iz proste volje tudi kmetija na Ježici, hiša s sadnim vrtom, klet, hlev za 10 glav živine, pód, šupa, 7 oral njiv, 8 oral senošet, vse blizu in v dobrem stanu. — Natančneje se izve v Kravjej dolini št. 9 v Ljubljani. (113-1)

Dá se v najem ali proda

v okrajnem in župnem kraju Litiji na južnej železnici v Kranjski dobro situirana hiša s štirimi sobami, kuhinjo, stransko sobo in kletjo. Pri hiši je zdaj gostilna in pekarija in napravi se tudi lahko prodajalnica. Ponudbe sprejema F. Müllerjev anoncenbureau v Ljubljani. (111-1)

Marseilliška žolca

(Gallerte)

za čiščenje in zboljševanje vina, kakor tudi navod se dobi zmerom pri

A. HARTMANNU,

v Ljubljani, v Tavčarjevi hiši.

Opomba. Najboljši uspeh garantiram, če se žolca pri meni kupi. (98-1)

Dr. FRANC VOK,

c. kr. notar,

odprl je

(115-1)

svojo pisarno

v Ljubljani, v Križevniškem dvoru,

(kjer se nahaja mestna deleg. okrajna sodnija).

Bergerjevo medicinično milo iz smole,

priporočeno po medic. strokovnjakih, rabi se v največ evropskih državah s sijajnim uspehom zoper

vsakovrstne oprhe na životu,

osobito zoper hraste, kroničen in luskinasti lišaj, nalezljive hraste, zoper prhljaj na glavi in bradi, pege, žoltine, rdeč nos, ozebljino, potenje nog. — Bergerjevo milo iz smole ima 40% koncent. smole iz lesa ter se stvarno od vsega drugega mila iz smole, ki se v trgovini nahaja, razlikuje. — Da se prekanjenju izogne, zahteva naj se odločno Bergerjevo milo iz smole ter mai se pazi na znano varstveno marko.

Pri trdozratnih poltnih boleznih rabi se mestu mila iz smole z uspehom

Bergerjevo med. milo iz smole in žvepla,

a zahteva naj se vedno samo Bergerjevo milo iz smole in žvepla, ker so inozemska ponarejanja neuspešni izdelki.

Kot milejše milo iz smole za odstranjenje vseh

nečistostij na polti

zoper oprhe na glavi in koži otrok in kot nepresečno kosmetično milo za umivanje in kopanje pri vsakdanjej rabi služi

Bergerjevo glicerín-milo iz smole,

imejoče 35% glicerina ter fino diši.

(38-3)

Jeden komad velja 35 kr. z brošurco vred. — Glavno zalogo ima lekar

G. HELL v OPAVI.

V zalogi v vseh lekarnah cele države. Glavne zaloge pa imajo:

V Ljubljani pri gg. lekarjih J. Svoboda, G. Piccoli, W. Mayer in J. pl. Trnkoczy. V Kočevji J. Braune. V Krškem J. Bomeker. V Idriji J. Warto. V Kranji K. Šavnik. V Litiji Jos. Beneš. V Novem mestu D. Rizzoli. V Radovljici A. Roblek. V Vipavi A. Konečny.